

DUMINECA

Organul Vicariatului Episcopal gr. cat. român din Maramureș
și organ informativ al AGRU-lui din Eparhia Maramureșului

Bucuroul de distribuire: Librăria Asociațiunii Sighet, Piața Unirei No. 25

Apere în fiecare Duminică.

Prețul unui exemplar: 1 Leu

† Msg. ANTON GABOR

O viață s'a întrerupt pe pământ ca să-și ia coroana cerească un suflet mare și frumos. A murit Msg. Anton Gabor.

Persoana lui va fi pomenită până ce trăiește un singur om care l'a cunoscut. Amabilitatea față de toți, dar mai cu seamă față de cei mai mici a făcut că toate sufletele s'au deschis înaintea lui. Conversând cu el am simțit o nevoie de sinceritate, ca la mărturisire. Bun cunoscător al sufletului omenesc, el a știut cum să se apropie de el.

Știind că în viața modernă cea mai mare putere este presa, cu arma slovei a luptat lupta cea bună. Și cum a luptat? Pe unde scrierile lui au ajuns, acolo se făcea lumină, de acolo dispăreau îndoelile.

În el mlădița catolicis-

mului altoită în trunchiul românesc s'a răspândit într'o coroană pompoasă aducând roadele îmbelșugate ale spiritului creștin catolic.

La el iubirea semenului n'a fost vorbă goală, ci a izvorât din adevărate sentimente și s'a manifestat în jertfe.

L-am văzut ultima oară în Octombrie 1934 la gara din Lugoj cu ocazia Congresului Agrului. Când a plecat o parte din participanți către Arad, între ei și eu, un cunoscut a voit să-mi ducă geamantanul. Eu am protestat: „Fiecare să-și ia sarcina“ — Msg. Gabor s'a întors și mi-a spus: Da, așa ne spune Isus — „fiecare să-și ia crucea sa și să vie după Mine.“

Părinte Gabor, tu ești deja liber de orice sarcină pământească. Gândește-te la

noi, pe care crucea noastră aproape ne doboară.

Exemplul tău să ne fie izvor de curaj și tărie. Ră mâi între noi în scrierile, în ideile tale, să ne conduci spre malurile fericite unde tu ai sosit.

Papalitatea și Acțiunea Catolică.

(Urmare).

Acei cari nu limităm interesele Neamului la pretențiunile noastre personale și, cari nu confundăm drepturile Patriei cu militarismul individual și familiar, suntem cu toții de acord în a constata necesitatea cât mai înfrizată a unei regenerări morale. Dar cine și cum să ducă la bun sfârșit acest proces de salvare sufletească? Întrebarea pusă de tot mai mulți și cu o insistență mereu crescândă — continuă a rămâne fără răspuns. În schimb, ori în care parte privim, vedem cum organismul nostru social troznește din toate închieturile. Toate orașele sunt pline de

baluri, cluburi cu rulete și alte jocuri de noroc, la care numai în Oradea se pierd cca. 12000000 Lei anual. Viața familiară este aproape inexistentă, în clasele conducătoare abia mai găsești ici-colo câte un copil. În schimb, luxul pretențios reduce chiar standardul de viață sub minimum. Ziarele ne aduc una după alta senzațiile celor mai veroase afaceri a clicelor organizate, în timp ce suburbiile și pe sate mii și mii nu au nici pâinea de tote zilele.

În fața acestei atâtea speranțe de remediere s'au prăbușit deja, iar în fața problemelor tot mai numeroase și mai complexe încercările de soluționare a crizei par a avea tot mai puține șanse de reușită. Există însă un singur Om, Pontificile Roman, care a arătat unica cale posibilă pentru a ne mântui. Veniți să regenerați lumea, atunci reînviți-vă unul fiecare cu toate ale voastre întru Cristos. Nu prin judecăți, oricât de bineintenționate ar fi ele, se va reface dreptatea socială, ci prin instituirea iubirii aproapelui între oameni, singura care te face să dai fiecăruia ce i se cuvine. Păstreți curățenia căsniciei și creșteți-vă copii în dragostea legii Domnului, căci este singurul mijloc care garantează prosperarea generației de mâine, iar nu adunând, prin toate mijloacele, averi cât mai mari pentru moștenitorii voștri. Raportul dintre muncă și capital, numai economia creștină, bazată pe dragoste, îl poate rezolvi; iar neamurile trăesc prin familie și cu aceasta

instituție de bază a întregii vieți omenești cresc și se întăresc statele. Și glasul Romei trebuie purtat pe toate drumurile, cuvântat la toți în toate ocaziile. Nu este de ajuns să-l audă dela preoți, cei ce umblă la biserică, trebuie să-l spunem noi laici, repetat și tot mai tare aceluia care încunjură casa Domnului. Să nu oboșim a-i convinge mai ales pe aceia cari nu vreau să ne asculte, căci ne mântuim conștiința și le salvăm sufletele.

Enciclicele Sfântului Părinte, ca o chemare de arhanghel răsună în lungul și latul pământului, dar marile adevăruri ce cuprind, nicăiri nu sunt mai actuale ca la noi. Noi Românii uniți, să ne plecăm cu smerenie genunchii în fața Acelui care înțelegând necazurile lumii, pune mâna sa vindecătoare pe rănilor și durerile noastre; ascultându-l ne facem nu numai o datorie creștinească, dar în același timp și una românească. Ca acum două și jumătate veacuri aproape, a sosit vremea când catolicism și românism sunt una: adevărat românism, numai prin adevărat catolicism.

Cu adâncă credință în Dumnezeu și nețărmită dragoste față de preafericitul Părinte să ne nizuim cu toții în apostolatul laic al Acțiunii noastre Catolice — AGRU-I — și să fim siguri că bunătatea Tatălui cerească va scoate țara noastră scumpă din marele impas al orei grele prin care trece Neamul.

Dr. Victor German

medic — președintele Agru-lui epistolar, Oradea.

(Vestitorul)

Aniversarea încoronării Preafericitului Părinte Papa Piu XI.

După cum am anunțat în gazeta noastră, în ziua de 6 Februarie a fost aniversarea alegerii, iar în 12 Februarie aniversarea încoronării Preafericitului Părinte Papa Piu XI. Așadar în zilele aceste a început Preafericitul Părinte al cincisprezecelea an de domnie.

Aniversarea alegerii, din 6 Februarie, a decurs în cadre modeste. În Vatican a fost arborat steagul Papal și cei cari au venit să felicite pe Preafericitul Părinte și-au înscris numele în cartea așezată în anticamera papală.

În schimb însă, aniversarea încoronării — 12 Februarie — s'a serbat cu mare fast. În aceeași zi, Preafericitul Părinte a mers cu mare alai în capela Sixtină. Șezând pe tron a ascultat sfânta Liturghie solemnă celebrată de cel mai bătrân cardinal creat de el.

După ascultarea sfintei Liturghii Preafericitul Părinte a fost transportat acasă șezând în scaunul-i mobil, unde în ornate papale, cu capul acoperit cu tiara, — a primit felicitările cardinalilor.

Cardinalii toți au fost prezenți atât la sfânta Liturghie, cât și la recepțiune împreună cu notabilitățile curții papale, membrii corpului diplomatic, familiile patriciatului roman și încă vre-o câteva persoane alese. Splendoarei serviciului divin a adăus mult corul.

Date interesante asupra duratei stă- pânirii Papilor.

Preafericitul Părinte Papa Piu XI, începând al 15-lea an de domnire, este în șirul acelor Pontifici, cari au stăpânit mai mult. Dintre cei 261 papi numai 35 au ajuns să domnească 14 ani.

Sfântul Petru timp de 25 ani, 2 luni și 2 zile a fost episcopul Romei. Au trecut aproape 18 veacuri, până a urmat un interval așa de lung. A devenit proverbial acest fapt, exprimat prin cuvintele: „Non videbis annos Petri” (nu vei ajunge anii lui Petru). Piu al IX-lea a ajuns, ba a întrecut binășor acești ani. Se spune, că citându-i-se acest proverb, răsând a spus: „aceasta nu este dogmă.” Așa a și fost, căci a domnit treizecișipatru ani, șapte luni și douăzecișidouă de zile.

După el a urmat Leo XIII. Acesta încă a trecut durata stăpânirii lui Petru, căci a guvernat Biserica lui Hristos timp de douăzecișicinci ani și cinci luni. Piu X, unsprezece ani și șase luni, iar Benedict XV doi ani, patru luni și douăzeci de zile au șezut în scaunul papal.

Intre papii, cari au stăpânit mult, se numără Urban VIII, care și-a eternizat numele prin edificările sale grandioase. A domnit între anii 1623—1644, deci douăzecișiu ani. În acest interval au murit toți cardinalii, cari l-au ales. El a numit șaptezecișipatru cardinali.

Numărul papilor a căror

domnire a fost mai scurtă de un an, este treizecișineuă. Dintre aceștia 9 n'au ajuns nici o lună de stăpânire. Papa Celestin IV. (1251) a domnit 17 zile, Urban VII. (1590) 13 zile, iar Stefan II. (752) trei zile.

Poporul Maramureșan are lipsă de liniște sufletească

În numărul 7 al gazetei am publicat, sub titlul de mai sus, un articol scris de țăranul Hotea Vasile I. Grigor din Hoteni. Numitul în continuare ne scrie următoarele: (era vorbă, că s'a întâlnit cu ocazia târgului cu 3 țărani ortodocși susținând cu ei o discuție, în urma căreia unul dintre ortodocși a căutat un polițist, care pe scriitorul rândurilor să-l tragă la răspundere.)

Iară cât timp acel locuitor din Sighet căuta polițist, eu discutam cu cei doi mai departe, până ce i-am convins că au rățăcit, când au trecut la ortodoxie. Ei au răspuns, că nu-i mirare, că au rățăcit căci și apostolii au greșit calea adevărată. Eu i-am întrebat: Când? Ei mi-au răspuns, că apostolul Petru s'a lepădat de Hristos și tot apostol a rămas. Iară eu i-am explicat, că apostolul Petru numai atât timp a stat în rătăcire, cât a cântat cocoșul și s'a întors. Iară de când vați lepădat de Biserica adevărată, a cărei cap este urmașul lui Petru, de câte ori va cântat cocoșul și tot nu vați deșteplat. Deșteptați-vă ba-

rem acuma nu zăboviți. Dacă ați fost soțiile lui Petru, când s'a lepădat de Hristos; fiți soțiile lui și în întoarcere. Apoi mi-au spus, că și Apostolul Pavel s'a lăsat din legea în care s'a născut. E drept — am răspuns eu — Apostolul Pavel a fost jidov și a plecat din întunec — și prin întunec se batjocoreau creștinii. Chiar fiindcă era în legea întunecului, l'a întâmpinat lumina, pe care văzându-o, a orbit și n'a mai văzut întunecul în care era, ci s'a spălat și a urmat numai lumina. Iară Dvoastră — am spus eu — din lumină ați intrat în întunec, ziceți că de zece ani. De ce mergeți tot în întunec? Grăbiți-vă și vă întoarceți la lumina în care ați fost, nu întârziați. Faceți cași Augustin și să ziceți: azi ne întorcem la lumină, pe care am pierdut-o. Să nu mai spuneți slăbiciuni despre preoți, pentru că de trebue să dai ceva la preot, caută în Scriptură și vei găsi, că vrednic este slujitorul de plata sa. Să nu vă înșelați cu vorbe slabe, prin care v'au ademenit și pe Dvoastră, căci știți bine, că popa n'a luat vaca nimănu.

Eu vă voi arăta, că va înșelat și vă înșeală. Cum stați cu îngropăciunile? Dvoastră spuneți, că este numai rai și iad iar lor curățitor nu este. Atunci pentru ce dați mâncare și beutură și faceți pomană, că dacă a ajuns sufletul în rai, n'are lipsă de nimic. Iar dacă a mers în iad, nu-i folosește pomana. Și cum faceți pomana? Dacă a trecut rachiul, mai merge Mă-

rie plângând pe acel mort și mai aduce vre-o cinci litere de țuică. Iată unde merge vaca, bade ortodox.

Cum stați cu căsătoriile? E bine, e frumos, ca bărbatul să-și lapede soția și să ia alta — cum învață biserica ortodoxă? Ba unii ortodocși zic, că nici nu trebuie să meargă la biserică pentru căsătorie, ba îmi spunea un ortodox, că dânsul când vrea să-și țipe (alunge) muierea, dă la un prietîn un litru de țuică și-l trimite la muierea lui să-și petreacă și la un timp merge acasă și îl află bând cu soția lui și atunci are motiv să se lapede de soția lui și să ia alta. Ori este adevărată această lege? Imi scurtez vorbirea și zic la cei ce au rătăcit să se întorcă, la cei slebi să se întărească, la domnii preoți să lumineze poporul, ca să nu „blameze“ pe românii uniți.

Vorba veche este, cinstește pe preot, de vrei să fii cinstit.

Lăudat să fie Isus Hristos!

Hoteni, la 18 Febr. 1936.

Vasile Hotea I. Grigor
țăran din Hoteni.

Părintele zburător. Pater Schulte, preotul zburător nu de mult a terminat vizitarea creștinilor din Canada de vest. Mulțumită tehnicii aviației, Schulte a făcut mai bine de 8000 de kilometri și a putut vizita toate stațiunile indiene ale nordului, până la Marea Inghetată.

† Asociația „Cultul Preașfienței Inimi, cu durere anunță moartea celui mai activ membru al ei:

Vasile Popșa

grefier la Tribunalul Maramureș.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească!

Ne vom ruga pentru el.

† Cu durere aflăm din gazete, că în Iași a repausat

Dr. Anton Gabor,

vicarul general al eparhiei rom. cat. de Iași, directorul editurii: Presa Bună din Iași, redactorul revistei: Lumina Creștinului. Regretatul a fost întemeietorul și însușitorul multor întreprinderi de presă, toate catolice.

Figura lui impunătoare și totuși atât de blândă ne-a fost binecunoscută dela adunările generale ale Agru-lui, unde nu s'a indestulit cu simple reprezentare a bisericii rom. catolice, ci a activat în mod efectiv în cadrele adunării, dând sugestii potrivite mai ales în ce privește cotidianul catolic.

Biserica catolică a pierdut un om de mare valoare.

Noi, cari am rămas, îl deplângem și-i cerem dela Dumnezeu odihna vecinică.

A făcut mare valvă în lume că Litvinov reprezentantul sovietelor în Anglia, cu ocazia înmormântării Regelui George V. al Angliei — în calitate oficială — a luat parte la ritualul înmormântării, ba a intrat și în

biserica din Windsor, ascultând până la capăt serviciul divin.

Opinia publică a comentat cu mare bucurie acest fapt. Doar nouăsprezece ani, acum întâia oară s'a întâmplat, ca un reprezentant al sovietelor a trecut pragul vreunei biserici în calitate oficială.

S'a tras consecința, că iată rușii se apropie din nou către religie.

Lumea ar avea drept să se bucure, dacă sovietele n'ar folosi clădirile bisericesti pentru scopurile cele mai profane.

În clădiri de biserici este așezat „muzeul ateismului și al negării“ și dacă numele acestui muzeu oribil s'a schimbat în „muzeu istoric al religiei,“ — faptul tot același rămâne.

Noi nu vedem nimic bun în faptul, că Litvinov — în societatea mai multora din membrii familiei imperiale ruse, a călcat pragul unei biserici. Ba este îngrijorător, că negarea codificată și legiferată fără piedeci a putut ajunge în apropierea popoarelor europene.

† **A murit și Cardinalul Sincero**, președintele Congregației Orientale. A fost un jurist de mare calibru. În întocmirea „Codex juris canonici“ — apărut în 1928 — a avut partea leului, cum și până la moarte a lucrat la codificarea dreptului oriental.

Pe noi, greco-catolicii români, ne-a simpatizat mult.

Dumnezeu să-i facă parte cu dreptii!

A început postul.

A început postul, vremea părerii de rău, vremea întoarcerii.

Carnevalul cu baluri, cu ceaiuri, cu petreceri — aceste sunt plăcute oamenilor. Oamenii în carnaval sunt veseli și fericiți.

Rigoarea și seriozitatea postului, după cancanul cășlegilor pare atât de tristă și atât de streină !...

Cine se bucură ezi de post ? Omului îi este frică de moarte, de boală. Din acest motiv își îngrijește trupul său, nu cumva să se îmbolnăvească. Sigur, așa nu se poate posti ! căci postul strică sănătatea.

Nici fără carne nu se poate trăi — așa spune omul carnavalului — pentru că cine lucrează mult, acela are nevoie de hrană !!

*

Și sunt mulți săraci, oameni fără lucru, șomeri, cari trăiesc în post permanent de ani de zile. Și sunt copilaș săraci, pe cari încă nu-i obligă legea postului și cari totuși nu se hrănesc nici odată. Statisticile oficiale ne dau date triste asupra degenerării copiilor șomerilor.

*

Situația acelor, cari postesc din silă, majorează păcatul și răspunderea acelor, cari trăind în belșug, — calcă legea postului.

*

Este binecunoscut, că ispășirea este absolut necesară. Sunt haruri, cari se pot câștiga numai cu rugăciuni și cu post. Isus a spus : Dacă nu vă veți pocăi, veți pieri.

Totuș Biserica dă dispenză dela post, dar nu dispensează dela pocăință și ispășire.

Să socotească bine, cei cari cer dispenză dela post sau nu pot posti, că fiecare trebuie să se pocăiască, să țină părere de rău pentru sine și nu are dreptul, ca să aștepte ca altul să ispășească pentru păcatele lui.

Aniversarea încoronării Sf. Parinte la București.

Implinindu-se la 12 Februarie crt. 14 ani dela încoronarea Papei Piu al XI-lea, evenimentul acesta a fost sărbătorit și la noi în țară.

Seminarul și Academia Teologică dela București a organizat o ședință festivă, care pe lângă diferite coruri și declamațiuni de poezii a cuprins o conferință cu subiectul „Care este religia strămoșească a poporului român” evidențiind origina latină a creștinismului Daco-Roman. Ședința festivă s'a încheiat cu reprezentarea unei legende dramatice „Martiriul tânărului levit Tarsicius” în două acte. Solemnitatea a fost onorată de prezența Ex. Sale Valerio Valeri, nunțul apostolic, I. P. S. Sale Mitropolitul Alex. Cisar și Prea Sf. Sale Mihail Robu, Episcop de Iași.

La Blaj, Congregațiile Mari-ane ale Școalelor au sărbătorit pe Sf. Părinte în sala de gimnastică a Liceului de Băeți. Programul dezvoltat în fața unei

săli pline, a fost compus din diferite cântări și recitări. Ultimul punct din program a fost conferința Păr. Dr. Ion Suciu despre „Misiuni prin Ghețurile polare,” însoțită de proiecțiuni.

Cristos spre Asia.

De curând un profesor vienez a publicat fragmente dintr'o scrisoare a unui indian păgân către un savant american. Printre altele Indianul scrie : „Cristoase, Tu cel Mare, în aceste zile binecuvântate ale nașterii Tale, noi, care încă nu suntem creștini, plecăm capul nostru înaintea Ta. Pe tine noi Te iubim și Tie ne închinăm, noi necreștinii, căci Tu ești și cu Asia unit prin legământul sângelui. Noi, oamenii slabi ai unei mari țări, suntem pironiți pe crucea sclăviei. Lumea este înspăimântată de lăcomia Europei după țări. Având pe Mămona în brațe imperialismul dansează cu strigăte păcătoase. Acolo în Europa nu mai există loc pentru Tine. Îndepărtează-Te, Doamne, din acele locuri, vino la noi. Locuște în Asia. Când Te vom vedea, inima noastră împovărată de greutatea grijilor se va libera. Învățător al dragostei, pogoară-Te în inimile noastre și învață-ne ca să simțim și suferința altora, ca să slujim pe leproși

și pe paria cu dragoste de frate."

Ce facem noi Europeanii catolici, ca Mântuitorul nostru să nu plece la aceia, care din întunecimea de moarte a păgânismului își întind cu dor mâinile spre El? Ce facem noi?

Decadența popoarelor europene arătată în cifre este următoarea: Pe când populația Japoniei crește cu 2 milioane suflete pe an, și a Rusiei asiatice cu 4 milioane pe an, Germania și Italia împreună dau numai un excedent de un milion pe an. În Anglia populația băștinășe crește abia cu 250.000 pe an, pe când populația indiană dela 1921 la 1931 a sporit cu aproape 35 milioane suflete.

(Fetul Nou)

O interesantă hotărîre a preoților din Zagreb. Preoții din Zagreb au hotărît, ca în viitor vor respecta cu stricteță dispozițiunile Bisericii cu privire la înmormântarea sinucigașilor. Pe aceia, cari uitând că sunt creștini, se lapădă de viață, nu-i vor înmormânta după ritualul prescris. Dacă se va dovedi, că sinucigașul și-a săvârșit fapta în stare înconștiență, în acest caz preotul va rosti rugăciunile prescrise, dar numai în modul cel mai simplu, fără ceremonii.

Citiți și răspândiți

„Dumineca“

**Tipografia și Librăria
Asociațiunii ptru Cultura
Poporului Român din
Maramureș**

Hârtie și călimară
Toc, creion orice cerneală
Penițe, toc automat
Hârtie de pachetat
Tampoane și sugător
Hârtie în trei colori
Burete ce șterge bine
Și caiete cu foi fine
Creion Hardmut Kohinor
Tușuri în multe colori
Cărți frumoase de lectură
Copcii, ace, gumă bună
Chipuri sfinte și rozare
Tipărituri parohiale.
Toate se găsesc aici
Veniți dar voi, mari și mici.

Pentru comitet răspunde: Titu Berinde

Calendar săptămânal.

1 — 7 Martie 1936.

1. Dumineca I din post

Ap. Evr. 11, 24. Evg. Ioan 1, 44

M. Eudochia † 114

2. Luni M. Teodor † 324

3. Marți M. Eutropie † 30

4. Mercuri C. Gherasim

5. Joi M. Conon

6. Vineri Ss. 42 Martiri † 84

7. Sâmbătă M. Efrem și soții.

Satena grăiește: Ce mai afâta post, parcă ar fi așa mare păcat să nrânânci ce ai câștigat cu trudă! Ce ajută la mântuirea sufletului, că-i mânca de post ori de dulce? Vezi-ți de treabă și mârâncă ce ai și nu-ți bate capul cu poruncile postului.

Creștinul răspunde: Nu de mâncare e vorba la post, ci de ascultare. Prin neascultare a căzut Adam și Eva din paradis, prin ascultare se îndreaptă omul iară la Dumnezeu. Noi suntem ei lui Dumnezeu cu toții. El e Stăpân și pe zile și pe mâncare. El are tot dreptul și noi nu putem zice ba! Și apoi oare trupul nu trebuie să sufere nimic? Doar mai mult tot el ne duce la păcate. Dacă știe păcătui, trebuie să știe și post și ajuna.

„Calendarul Bunului Creștin“
Mănăstirea Bixad.